Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що наявність законодавчо встановлених фінансових санкцій за нефінансові правопорушення (наприклад, ч. 2 ст. 265 КЗпПУ) може поставити в оману стосовно певної подвійної правової природи фінансових санкцій, проте ознаки штрафів за нефінансові правопорушення повністю співпадають ознаками фінансових санкцій. Окрім того якщо здійснити дослідження причинно-наслідкових зав'язків, то можна зрозуміти, що вчинення правопорушень у галузях трудового, господарського, адміністративного права, права соціального забезпечення та інших галузей права, за ефектом метелика може вплинути на порушення суспільних відносин, що регулюються фінансовим правом. Це в свою чергу наводить на міркування, що предмет регулювання фінансового права є значно ширшим, а фінансово-правова відповідальність може переплітатись зі іншими видами юридичної відповідальності, оскільки фінансові санкції за нефінансові правопорушення за своєю правовою природою залишаються різновидом фінансово-правової відповідальності.

Література:

1. Фінансове право: підручник. За заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. Х.: Екограф, 2015. 500 с.

2. Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність у сучасній Україні: теоретичне дослідження. Автореферат дис. на здоб. Наук. ст. д.ю.н. Одеса. 2009. 42 с.

3. Постанова Верховного Суду України від 22 грудня 2020 року по справі №260/1743/19. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94223069

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

Козакова Л. А.
студентка юридичного факультету
Науковий керівник: ***Рибалкін А. О.***
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що запровадження адміністративної юстиції сьогодні є одним з основних напрямків

адміністративної та судової реформ в Україні. Переосмислення пріоритетів у діяльності держави та визнання людини найвищою соціальною цінністю зумовлюють необхідність посилення захисту прав людини від можливого свавілля з боку влади.

Вагомий внесок у розвиток адміністративного процесуального права, адміністративного судочинства зроблено В.Б. Авер'яновим, А.М. Апаровим, Д.М. Бахрахом, В.М. Бевзенком, Ю.П. Битяком, І.А. Бородіним, І.Б. Коліушком, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаковим, А.Т. Комзюком, О.В. Кузьменко, Д.М. Лук'янцем, О.І. Миколенком, О.В. Музою, Н.Р. Нижник, Ю.С. Педьком, В.Г. Перепелюком, В.Б. Пчеліним, О.П. Рябченко, В.С. Стефанюком, М.М. Тищенком та ін.

Досвід багатьох європейських країн доводить, що адміністративні суди є доступним і надійним інструментом захисту прав, свобод і правових інтересів людини та інших осіб від порушень з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Адміністративний процес правомірно посідає місце серед інших видів юридичного процесу – кримінального, цивільного, господарського. Процедура розгляду судових справ в адміністративних судах повинна враховувати специфіку публічно-правових спорів з адміністрацією, щоб забезпечити об'єктивне і неупереджене їхнє вирішення. Відходячи від застарілого розуміння адміністративного процесу (адміністративно-процесуального права), необхідно проаналізувати сучасні підходи до його розуміння.

Адміністративно-процесуальне право, хоч і є окремою самостійною галуззю національного публічного права, воно не може існувати відірвано від інших галузей права, в першу чергу – адміністративного права. З новітнім розвитком адміністративного права України, який характеризується відходом від його управлінської функції до обслуговуючої набуває розвитку адміністративно-процесуальне право.

При утворенні адміністративних судів в Україні необхідно реалізувати насамперед такі вимоги. По-перше, ці суди повинні бути наближеними до населення, а по-друге, – їхня організація має звести до мінімуму можливості незаконного впливу з боку органів влади на суддів адміністративних судів під час розгляду ними адміністративних справ. Якщо місцеві (окружні) адміністративні суди будуть утворені на рівні областей і вище, то вони будуть недоступними; якщо ж на рівні районів і міст, – місцева адміністрація матиме більше можливостей впливати на суддів. Отож однорівнева побудова місцевих адміністративних судів не дозволяє вирішити ці завдання, незалежно від кількості цих судів [1].

Цьому слід запобігти, передбачивши дворівневу систему адміністративних судів: віднести до підсудності районних, міських та міськрайонних загальних судів адміністративні справи проти органів місцевого самоврядування, а до підсудності окружних адміністративних

судів, які будуть утворені на вищому рівні, – справи проти державних органів. Місцеві загальні суди є доступнішими для населення, а органи місцевого самоврядування не мають потужних важелів впливу на них.

Потрібно чітко визначити підсудність справ адміністративним судам, щоб у позивача не виникало сумнівів при обранні компетентного суду для розгляду його вимог. Загальним має стати правило, що адміністративним судам підсудні усі публічно-правові спори, крім тих, які згідно з законом вирішуються іншими судами. Саме такий підхід, а не визначення підсудності шляхом встановлення у законі невичерпного і деталізованого переліку видів спорів, дозволить уникнути ситуацій, коли суди різних спеціалізованихВ адміністративному судочинстві однією з основних засад має стати принцип офіційності, згідно з яким суд відіграє активну, ініціативну роль [2]. Така роль зумовлена фактичною нерівністю особи й адміністрації у можливостях подавати докази і відстоювати свою позицію, а також публічним характером спору, який полягає зокрема у тому, що рішення у справі прямо чи опосередковано може стосуватися інтересів великої кількості людей чи організацій. Адміністративний суд повинен мати широкі можливості щодо збору і дослідження доказів, залучення до процесу заінтересованих осіб, перевірки умов мирової угоди, відмови від позову [3].

Як засаду адміністративного судочинства на законодавчому рівні треба закріпити також принцип розподілу влади, згідно з яким адміністративні суди не повинні перевіряти рішення, дії чи бездіяльність адміністрації, на предмет їхньої доцільності, якщо вони прийняті (вчинені) на власний розсуд на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачених Конституцією та законами України. Низку особливостей в адміністративному судочинстві матиме реалізація принципів верховенства права, гласності, диспозитивності.

Особливе значення в адміністративному судочинстві принципу верховенства права полягає зокрема у тому, що при оцінці рішень, дій чи бездіяльності адміністрації суд не повинен керуватися правовими актами, застосування яких порушувало б права та свободи людини і громадянина. Принцип гласності, поряд з традиційним його розумінням, в адміністративному судочинстві повинен означати також вільний доступ громадськості до судових рішень адміністративних судів.

Судові рішення стосовно нормативно-правових актів повинні публікувалися в порядку, передбаченому для офіційного оприлюднення цих актів. Специфіка ж принципу диспозитивності проявлятиметься у контролі адміністративного суду за реалізацією диспозитивних прав сторонами з метою захисту прав, свобод, правових інтересів сторін та будь-яких інших осіб при розпорядженні сторонами своїми правами щодо заявлених вимог [4].

Адміністративний суд повинен також мати можливість вийти за межі позовних вимог, якщо це зумовлено необхідністю відновити порушені адміністрацією права особи. Принципово, що формою звернення до адміністративного суду має бути позов, а не скарга. Термін «скарга» вказує на нерівність того, хто скаржиться, і того, на кого скаржаться. Така нерівність спостерігається в адміністративних правовідносинах, однак перед адміністративним судом рівні і громадянин, і адміністрація. Адміністративний позов підкреслює таку рівність. Крім того, позов дозволяє уніфікувати форму звернення до адміністративного суду і фізичних чи юридичних осіб, і суб'єктів владних повноважень. Запровадження в Україні адміністративної юстиції вимагає розвитку доктрини адміністративного судочинства. По суті, мова може йти про нову галузь правової науки і нову галузь законодавства. Сьогодні важливо виробити і науково обґрунтувати структуру цих галузей [5].

Результатом реалізації ідеї адміністративної юстиції має стати відчуття впевненості і захищеності людини у її відносинах з владою. Діяльність адміністративних судів повинна стимулювати чиновників до відповідального і добросовісного ставлення у здійсненні владних повноважень. За таких умов принцип відповідальності адміністрації перед людиною за свою діяльність набуде реального змісту. Таким чином системо утворюючі зміни, що відбуваються на шляху реформування адміністративного права мають безпосередній вплив на його процесуальну частину – адміністративно-процесуальне право. А це означає, що адміністративне процесуальне право України сьогодні перебуває на стадії активного системного формування.

Література:

1. Трофімова Л.В. Про гармонізацію та адаптацію законодавства України у сфері податкових правовідносин до законодавства Європейського Союзу. Фінансове право. 2010. № 1 (11). С. 19–23.

2. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. редакцією Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріз. нац. ун-т». – Київ: Ін Юре, 2014. – 520 с.

3. Миронюк Р.В. Поняття та зміст адміністративно-деліктного процесу. *Науковий вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. – № 3. – С. 171–179.

4. Степашко О. І. Теоретичні та практичні підходи до ухвалення судових рішень у податкових спорах в адміністративному судочинстві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2013. Вип. 23. Ч. II. Т. 2. С. 203–206.

5. Дисциплінарно-деліктне право України: навч. посіб. / Т.С. Аніщенко, Ю.А. Берлач, Д.С. Бондаренко та ін.; за заг.ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова; Запоріз. Нац. Ун-т – К.: Ін Юре, 2016 – 464 с.

ГЕНЕЗА МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

Лавренюк Ю. Ф.
кандидат наук з державного управління,
докторант
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

Актуальність дослідження міжнародного досвіду вироблення ефективних правових засобів забезпечення економічних інтересів на наднаціональному рівні слідує з сутності сучасних глобалізаційних та глокалізаційних процесів, у яких бере активну участь і України. Так, відповідно до даних Єдиного державного реєстру міжнародних організацій, членом яких є Україна, станом на 01.07.2020 р. Україна перебувала членом 81 міжнародної організації, причому діяльність переважної більшості з них має безпосереднє чи опосередковане відношення до реалізації економічних інтересів України на наднаціональному рівні [1].

Проблематика інституційного забезпечення економічних інтересів держави почала актуалізуватись на міжнародному рівні на початку XX століття. Саме у цей час започатковуються масштабні міждержавні утворення, а також формі міжнародної співпраці з метою сприяння реалізації, в тому числі, економічних інтересів держав: Ліга Націй, Санітарний кордон, Сталевий пакт тощо. До цього призвів комплекс політичних, економічних та соціальних причин, необхідність розвитку співробітництва, забезпечення безпеки та миру між народами. Разом із тим, мова йшла про забезпечення економічних інтересів, фактично, міждержавних утворень, або лише економічних інтересів окремих держав, і тільки за умови членства їх у відповідних міжнародних утвореннях [2, с. 387; 3]. При цьому вироблення єдиних інституційних підходів ускладнювалось з огляду на принципово різні погляди на окреслену проблематику в межах правових систем окремих держав, а також – причини політичного характеру.

Започаткування усталених доктринальних підходів до формування інституційного забезпечення економічних інтересів держави у